

MESLEK KURALLARI'NDA AVUKATIN REKLAM YASAĞI

M. Lamih ÇELİK*

“Meslek kuralları” mesleğin düzen ve geleneklerini korumak yerleştirmek ve yasaların avukatlara yüklediği görevlerin onurlu bir şekilde yerine getirmesini sağlamak amacıyla oluşturulmuştur. Avukatlık mesleğini yapanlar Avukatlık Kanunu ve yönetmeliği ile birlikte meslek kurallarını da iyi bilmek ve özümsemekle yükümlüdür.¹

Serbest bir irade sonucu kabul edilen meslek kuralları, bir toplum yaşamı için vazgeçilmez olarak kabul edilen avukatlık mesleğinin en iyi şekilde çalışmasını garanti altına alır. Bu kurallara uyulmaması avukat için bir disiplin cezasına çarptırılmakla sonuçlanır. (AB Meslek Kuralı m.1.2.1)Avukatlar haklarını kullanırlarken, her zaman hukuka ve hukuk mesleğinin kabul görmüş standartlarına ve mesleki ahlak kurallarına uygun davranırlar. (Havana Kuralları m. 23) “Meslek kurallarının bir bölümü Avukatlık Kanununda gösterilmiştir. Bir bölüm meslek kuralları ise Türkiye Barolar Birliği’nin 8-9 Ocak 1971 tarihli IV. Genel Kurul toplantısında kabul edilmiş ve 50. maddesi hükmüne göre TBB Bülteni’nin 26.1.1971 tarih ve 5 sayısında yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Türkiye Barolar Birliği’nin ve baroların meslek kurallarını tüm avukatlara ayrı ayrı tebliğ etmesi gibi görevleri ve yükümlülükleri yoktur. Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu tutanaklarına geçen tüm barolara bildirilen ve muhtelif şekillerde kitap halinde de yayınlanan bu kuralları avukatlar bilmek zorundadır. Avukatlık Kanununda bu kuralların “uyulması zorunlu” kurallar olduğu açıkça belirtildiğinden meslek kurallarına uygun davranmayan avukatlara disiplin cezası uygulanır”²

* Av., Şanlıurfa Barosu.

¹ 12.11.2004 T. E.2004/260 K.2004/358 - 25.6.2005 T. E.2005/134 K.2005/211

² 25.1.1999 T. E.1998/109 K.1999/15 - 21.10.2000 T. E.2000/130 K.2000/160, TBB Der-

Çalışmamızda Avukatlık Meslek Kuralları'nda yer alan avukatın reklam yasağına ilişkin konuyu açıklamak için varsa benzer Avrupa Birliği Meslek Kuralı'na, kanun maddelerine ve Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kurulu Kararları'nın konuya açıklık getiren kısmına yer verdik.

1- Meslek Kuralı m. 7

Avukat salt ün kazandıрмаğa yönelen her türlü gereksiz davranıştan titizlikle kaçınmalıdır.³

a- Avukat, yalnız adres değişikliğini reklam niteliğini taşımaya-cak biçimde ilan yolu ile duyurabilir.⁴

gisi, Sayı 1999/2 s.57. "Avukatlık Yasası ve Meslek Kuralları, Türk avukatlarının Türkiye sınırları dışındaki eylem ve davranışları içinde geçerlidir" (27.10.2001 T.E.2001/92 K.2001/168), "657 sayılı yasa kapsamında kamu görevlisi olan avukatlar, avukatlık yasasının ek-1 maddesinin son fıkrasına göre stajyer avukatlar ise aynı yasanın 23. maddesinin son tümcesine göre meslek kurallarına uymak zorundadırlar. (18.10.2002 T. E.2002/144 K.2002/285- 20.7.2000 T. E.2000/75 K.2000/108)" "Meslek kurallarına uymak tüm avukatların yükümlülüğünde olup,serbest-kamu avukatı ayırımı yoktur.(20.07.2000 T. E.2000/75 K.2000/108-TBB Dergisi sayı:2000/3 s.924)

³ TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Yükümlülükler

Madde 11- Bu Yönetmelik kapsamında olanlar; salt ün kazanmaya yönelik her tür girişim ve eylemlerden kaçınmak, iş elde etmek için reklam sayılabilecek her hangi bir girişim ve eylemde bulunmamak, üçüncü kişilerin kendileri için reklam sayılabilecek bu tür eylem ve davranışlarına izin vermemek, engel olmak için gerekli önlemleri almakla yükümlüdürler.

İnternet

Madde 9-Mesleki faaliyetlerini internet üzerinden sürdürmek, müvekkillerini bilgilendirmek, mesleki makalelerini ve bilimsel çalışmalarını yayınlamak amacıyla yalnızca [av.tr] uzantılı internet sitesi açabilir. Tabelada, basılı evraklarında ve internet sitesinde sadece av.tr uzantılı veya Türkiye Barolar Birliğinin ya da bağlı bulunduğu barosunun verdiği e-posta adreslerini kullanabilir.

.....

c) İş sağlama amacına yönelik ve meslektaşlarıyla haksız rekabete yol açacak şekilde, internet kullanıcılarını kendi sitesine veya kendi sitesinden bir başka siteye yönlendirecek internet kısa yolları kullanamaz, kullanılmasına izin veremez ve reklam veremez ve alamaz.

⁴ TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Madde 8-a) Adres değişikliğini, büro açılışını ve altı ayı aşan ara vermeden sonra yeniden mesleğe dönüşünü; avukatlık ortaklığına girişini ve çıkışını, reklam niteliğini taşımayacak şekilde, gazete ve sair yazılı basın yolu ile bir kez duyurabilirler. Avukatlık ortaklığının tescil ya da sona ermesi ya da ortaklardan birinin ayrılması

b- Avukatın başlıklı kağıtları,⁵ kartvizitleri büro levhaları⁶ reklam niteliği taşıyabilecek aşırılıkta olamaz.

c- Avukat telefon rehberinde meslekler kısmında adres yazdırabilir.⁷ Bunun dışında faklı büyüklükte harflere, ya da ilan niteliğinin

ilan yolu ile duyurulabilir,

5 TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Basılı Evrak

Madde 6- Başlıklı kağıtlar, kartvizitler ve diğer basılı evrak, reklam niteliği taşıyacak aşırılıkta olamaz.

Başlıklı kağıtlarda, kartvizitlerde ve diğer basılı evrakta; sadece avukatlık unvanı, varsa akademik unvan, adı ve soyadı, adres, telefon-faks numaraları, internet ve e-posta adresleri ile bağlı bulunulan; Baro ve Türkiye Barolar Birliği sicil numaraları, vergi dairesi ile vergi sicil numarası yer alabilir. (...)

Başlıklı kağıtlarda, kartvizitlerde ve diğer basılı kağıtta avukat unvanı ve akademik unvan dışında; emekli yargıç, emekli savcı, emekli noter, hukuk uzmanı, marka-patent vekili, sigorta uzmanı, bilirkişi, Bakan, Milletvekili ve benzeri sıfatlar kullanılamayacağı gibi kamu kurum ve kuruluşu ile özel kurum ve kuruluşlardaki, siyasi partilerdeki geçmiş ve mevcut görevler belirtilemez. Barolar ve Türkiye Barolar Birliği organlarında geçmişte görev alan avukatlar bu unvanlarını kullanamazlar. Halen görevli olanlar bu unvanlarını; ancak bu görevin ifasında ve bu görevleri ile sınırlı olmak kaydıyla kullanabilirler.

Başlıklı kağıtlarda, kartvizitlerde ve diğer basılı evrakta; avukatın veya avukatlık ortaklığının ad ve unvanını belirtme amacını aşan her türlü yazı, deyim, resim, kayıtlı bulunduğu baro veya Türkiye Barolar Birliği amblemi dışında amblem ve şekiller yer alamaz...

6 TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Tabela

Madde 5- Bu Yönetmelik kapsamında olanlar kullanacakları tabelada; avukatlık unvanı ile ad ve soyadı, varsa akademik unvanı, büronun bulunduğu kat ve büro/daire numarası telefon numarası, internet adresi ile e-posta adresi yer alabilir. Tabelada bu Yönetmelikte belirlenenlerin dışında unvan, deyim, şekil, amblem ile Türkçe dışında yabancı dillerde ifade ve sair şekiller, işaret, resim, fotoğraf ve benzerlerine yer verilemez. (...)

Bina cephelerine, büro balkonu ve pencerelerine birden fazla tabela asılamaz, benzeri yazılar yazılamaz. Tabela yerine ışıklı pano kullanılamaz, tabela ışık verici donanımına süslenemez. Tabelada en çok iki renk kullanılabilir.

Tabela (70 cm x 100 cm) boyutunu geçemez. Ancak birden fazla avukata ya da avukatlık ortaklığına ait tabelalar ile yüksek katlarda kullanılacak tabelalarda bu boyut (100 cm X 150 cm) ye kadar arttırılabilir.

7 TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Telefon Rehberi

Madde 7- Bu Yönetmelik kapsamında olanlar, telefon rehberinin “meslekler” kısmına alfabetik sırada dizilmiş olmak ve diğer avukatlardan, avukat bürolarından ve avukatlık ortaklıklarından ayırt edici her hangi bir ifade, sembol, işaret ve saire kullanmamak koşulu ile; adı, soyadı, büro adresi, telefon ve faks numaraları, internet adresi ve e-posta adresini yayınlatabilirler.

de yazılara yer verdiremez.⁸

ç- Ortak büro kuran avukatlar büronun reklam aracı olmamasına, hukuk bürosu olma niteliğini yitirmemesine dikkat ederler.⁹

TBB Disiplin Kurulu Kararları

"Avukatlar tabelalarında hacı ünvanı kullanamazlar." (24.2.1973-99/77)

"Avukatların tabela ve basılı kağıtlarında Türkçe (Avukat) kelimesi dışında yabancı dille eş anlamlı dahi olsa başka kelime kullanmaları mümkün değildir." (5.9.1983/74 -9)

"Şikayetli avukatın 'Avukat' ünvanı ile birlikte 'Samsun eski Belediye Başkanı' sıfatını, büyük ölçülerde renkli fotoğrafını, büro ve ev telefonlarını içeren 1993 yılına ait bir takvim bastırarak dağıttığı, dosyadaki kanıtlar ve şikayetlinin kabulü ile sabittir. Avukat, dağıttığı takvimin, iş sağlama ve reklam amacına yönelik olmayıp, 'Belediye Başkanlığı seçimlerine dönük bir hediye' olduğunu savunmuştur. Ancak, 1994 yılının Mart ayında yapılacak yerel seçimler için, bir buçuk yıla yakın bir süre önceden kimin sadece Belediye Başkanlığı adaylığı ile ilgili olduğunu kabulü olanaksızdır. Avukat, yasal propaganda süresi içinde 'avukat ünvanı ile siyasal amaçlı tanıtım yapmakta serbest olmakla birlikte, henüz bu süre başlamadan ve aday olduğu da belirlenmeden, ünvanını kullanmak suretiyle, kendisine ün kazandırmaya yönelik davranışlardan kaçınmak zorundadır. Eylem Avukatlık Kanunu'nun 55. ve Meslek Kuralları'nın 7. ve 8. maddelerine açıkça aykırı bulunmaktadır." (5.2.1994 T. E.1994/8 K.1994/10)"

"Avukatlık Kanunu'nun 55. maddesine göre; Avukatların basılı kağıtlarında avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır. TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği'nin 6. maddesine göre de: Avukatların kartvizitlerinde emekli yargıç ve benzeri sıfatları kullanamayacağı

⁸ **Avrupa Birliği Avukatlık Meslek Kuralı**

2.6.1. Avukat, yasak olduğu yerde ne kendisi, ne de başkası vasıtasıyla hiçbir şahsi reklam yapamaz, yaptırılmaz. Ayrıca, ancak bağlı bulunduğu baronun kurallarının izin verdiği ölçü içinde şahsi bir reklam verebilir veya verdirebilir.

⁹ **TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği**

Madde 10- Bu Yönetmelik kapsamında olanlar, ülke içinde ve dışında işbirliği yaptıkları ve başka kentlerdeki avukatları, ortak avukat bürolarını ve avukatlık ortaklıklarını; "İrtibat Bürosu" ve benzeri tanımlarla, işbirliğini genelleştirecek ve süreklilik kazandıracak biçimde açıklayamazlar, duyuramazlar.

hüküm altına alınmıştır. Şikayetli avukat kartvizitinde “Emekli Yüksek Hakim” sıfatını kullanması, yukarıda bildirildiği gibi Avukatlık Kanunu’nun 55, TBB. Reklam Yönetmeliği’nin 6. ve TBB. Meslek Kuralları’nın 7/b maddelerine açıkça aykırılık teşkil etmekte olduğundan, eylem disiplin suçunu oluşturmaktadır.” (06.06.2003T. E.2003/59 K.2003/164) Aynı şekilde kart vizite Emekli Cumhuriyet Savcısı” sıfatını kullanmakta disiplin suçudur. (13.12.2002.T. E. 2002/228 K.2002/358) “Kaldı ki “avukatlık” başka bir onurlu sıfatla desteklenmeyi gerektirmeyecek kadar onurlu bir meslektir.” (29.04.2005 T. E.2005/76 K.2005/166)

“Şikayetli avukatın, hazırlık sayılı dosyasına sunduğu bilirkişi raporunun altında ismi ile birlikte “T. C. Ziraat Bankası Emekli Müdürü, Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavir, Serbest Avukat” unvanlarının yazılı olduğu anlaşılmıştır.

Avukatlık unvanından başka emekli banka müdürü ve serbest muhasebeci ve mali müşavir unvanlarını da kullanan şikayetlinin eylemi Avukatlık Kanunu’nun “Reklam Yasağını düzenleyen 55. maddesi ile Reklam Yasağı Yönetmeliği’ne açıkça aykırı bulunduğundan “disiplin suçu” oluşturmaktadır.” (23.04.2004 T. E. 2003/344 K. 2004/12)

“Şikayetli Avukatın ... PATENTOFİSİ ... olarak ilan vermesi üzerine gereği görüşülüp düşünüldü.

Patent ve marka vekilliği işinin avukatlıkla birlikte yürütülmesi, bir avukata basılı kağıtlarında “ Patent Ofisi” şeklinde uzmanlık belirtmek ve bu hususu reklam aracı olarak kullanma hakkını vermez. Avukatların iş elde etmek için reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları, tabelalarında ve basılı kağıtlarında avukatlık unvanı ve akademik kariyerinden dışında başka sıfat kullanmaları yasaktır. Ayrıca avukatlık Kanunu’nda uzman avukatlık gibi bir statüye yer verilmediğinden, diğer avukatların belirli bir konuda uzman olma mesajını taşıyan sıfatlar kullanmaları Avukatlık Kanunu 55 ve Meslek Kuralları 7. maddelerine aykırıdır.” (18.07.1998 T. E.1998/59 K. 1998/93)

“Avukatların Ortaklık Büroları, kurulan büroların Hukuk Bürosu olma niteliğinde olması nedeniyle HUKUK BÜROSU ibaresi kullanılabilir. Ayrıca birden çok birlikte çalışan avukatlar öz ve soyadlarının yanında Ortak Avukat Bürosu ibaresini kullanabilirler.” (13.09.1997 T. E.1997/97 K. 1997/81)

“Şikayetli avukatın ilanında yazıhanesinin mevcut adresinden yeni adresine naklinden başka kendisinin Yargıtay Dairesi Başkanlığının isteği ile

ayrılarak Avukatlığa başladığı da yazılı bulunmaktadır. Şu durum karşısında iş bu ilan yalnız yazıhane nakli ve adres değişikliği mahiyetinde kabul edilemez. Avukatın eylemi Avukatlık Kanunu'nun 55 ve Meslek Kuralları'nın 7/a ve 8. maddelerine aykırı görülmüştür." (27.9.1975, 36/22)

"Hangi amaçla yapılırsa yapılsın, Avukatın basın organlarında sık sık resimlerinin ve beyanlarının çıkması suretiyle bir kampanyayı sürdürmesi, halka geniş ölçüde tanıtımı reklamını da sağlayacağından yasaya ve meslek kurallarına aykırıdır." (27.10.1990 T. E.1989/101 K. 1990/2)

"Yerel gazeteye "köy taş yönetim kurulu başkanı Av..... adıyla verdiği ilanda büyük boy fotoğrafını kullanarak içerikten çok kendisini ön plana çıkararak kendisine ün kazandırmaya yönelik davranış sergilediğinden disiplin suçu söz konusudur." (16.3.2002 T. E. 2001/276 K. 2002/86)

"Şikayetli avukat hakkında gazetede çıkan ... Belediyesi'ne karşı Nema davasını kazandı haberine karşı ilgisi olmadığına dair bir açıklamada bulunmadığından reklam yasağına aykırı eylem söz konusudur." (2.12.2005 T. E.2005/320 K.2005/401)¹⁰

"... dergisinde avukatın büyük boyutlarda kartvizitinin yayınlanması reklama yöneliktir." (5.4.1995 T. E.1995/20 K.1995/22)¹¹

"Teknolojinin, (bu bağlamda internet'in) sunduğu yeni oluşumların, mevcut Avukatlık Kanunu'ndaki 55. madde ve Meslek Kuralları'nın 7. maddesinde düzenlenen reklam yasağı ile ilgili kriterleri hayli zorladığı gerçektir.

Buna karşın, reklam yasağı ile ilgili hükümlerin, bir kamu görevi olan avukatlık mesleğini, iş temini konusunda meslektaşlar arasında haksız rekabet yaratmak, mesleğin ticarileştirilmesi ve avukatın müvekkilleri karşısında bağımsızlığını kaybetme tehlikelerine karşı korumak için getirildiği de açıktır. İnternet'te açılan web sayfasının, yalnızca çeşitli konular hakkında bilgi içeren dosya olduğu ileri sürülse de, burada avukat tarafından belirtilen bilgilerin, Yasa ve Meslek Kuralları'nda belirtilen kriterlere aykırı olmaması esastır. Aksi hal, Yasa ve Meslek Kuralları'nın "reklam yasağı ilkesi" ile ilgili yukarıda belirtilen amacına ters düşer.

Şikayetli avukat tarafından açtırıldığı sabit olan web sayfasındaki "Dünyanın her yerinde profesyonel hizmet" şeklindeki ibarenin reklam amacı gü-

¹⁰ Ankara Barosu Dergisi, Sayı 2006/1 s.169-171

¹¹ Ankara Barosu Dergisi, Sayı 1995/2 s.116

tüğü ve Avukatlık Kanunu'nun 55 ile Meslek Kuralları'nın 7. maddesine aykırı olduğu açıktır." (10.10.1998 T. E. 1998/98 K.1998/130)

"Şikayetli avukatın söz konusu internet sayfasını sadece bilgi verme amaçlı olup reklam niteliği taşımadığını savunmakta ise de bir avukatın kamuya sunduğu "bilgi verme hakkı"nı kullandığının kabul edilebilmesi için, doğru ve gerçek bilgi sunulması, bu bilginin verilmesinde gerekli olanlarla sınırlı olması (ölçülülük) objektif sınırlar içinde verilmesi ve diğer meslek ilkelerine aykırı olmaması gereklidir.

Kovuşturma konusu web sitesinde ise "üniversite profesörleri ile birlikte eski hakim ve savcılarla çalıştıklarını ... alanlarda uzman olduklarını" iddiasında bulunmuş gerekli olmayan anlatımlara yer verilmiş objektif ve ölçülük ilkelerine uyulmamış "bilgi verme hakkı"nın sınırları aşılmıştır." (21.2.2003 T. E.2002/311 K. 2003/48)

"Şikayetli avukatın gönderdiği e-mailde yer alan "katıldığım profesyonel yönetici ve yönetim eğitimleri", "iş kariyeri", "faaliyet gösterdiğim hukuk alanları", "hobilerim ve üye olduğum kulüpler", "... hukuk bürosu organizasyon ağı", "üniversite öğretim üyeleri akademisyenler ve uzman mali müşavirlerle dayanışma içerisindeyiz", "hukuk krizi yaşanmadan önce de müvekkillerimizin yanındayız, müvekkillerimizin yönetici ve çalışanlarına hukuk eğitim programları sunmaktayız", "bir kanun çıkmış bilginiz var mı? sorusunu artık bizim müvekkillerimiz kendilerine sormayacak" başlıkları altındaki bilgilerin Avukatlık Kanunu 55. ve Avukatlık Meslek Kuralları'nın 7-8. maddelerine açıkça aykırı olduğu tartışmasızdır." (19.04.2003 T. E.2003/14 K.2003/119)

"Kamu hizmeti niteliği dikkate alınarak tesis edilen reklam yasağı mesleğin ticarileşmesini engellediği kadar avukatın bağımsızlığında korumayı meslek anlayışının zarara uğratılmasını önlemeyi amaçlamaktadır." (21.3.2003 T. E.2002/349 K. 2003/88)

"Avukatlık Kanunu uyarınca avukat, hukukun hizmetinde olup, kamu hizmeti görmektedir. Bu niteliği nazara alınarak tesis edilen reklam yasağı, mesleğin ticarileşmesini engellediği kadar, avukatın bağımsızlığını da korumayı, meslek anlayışının zarara uğratılmasını önlemeyi amaçlamaktadır.

Şikayetli avukatın, internette açtığı web sayfasında, "Hakkımızda" ve "Referans" başlıklı kısımda vekili bulunduğu kurum ve kuruluşların isimlerini, bilgilendirme açısından zorunluluk olmamasına rağmen tek tek açıklaması

ve bu şirketlere danışmanlık ve avukatlık hizmeti verdikleri görüntüsünü vermesi, büronun ve büroda çalışan avukatların faaliyet konularını bildirmesi, soru cevap formu ile ücretsiz danışmanlık yapması ile tanıtım boyutu aşılmış, iş sağlama amacına yönelik, meslektaşları ile haksız rekabete yol açacak bir boyuta ulaşılmıştır. Bu da Avukatlık Kanunu'nun 55. maddesi, TBB Meslek Kuralları'nın 7. maddesinde kabul edilen kriterlere aykırılık teşkil etmektedir." (06.06.2003 T.E.2003/63 K.2003/168)

"Avukat salt ün kazanmaya yönelik her türlü gereksiz davranıştan tizlikle kaçınmalıdır. **Avukatın vasıtalı veya vasıtasız yollarla reklam yapması yasak olduğu gibi genel olarak da mesleğin reklama ihtiyacı yoktur.**¹² Hiçbir avukat mesleki faaliyeti hakkında reklam mahiyetinde yayınlarda bulunamaz. Gazetelerde, dergilerde avukat olarak resminin çıkması için teşebbüslerde bulunamaz bu şekilde yayın yapılması halinde yazıda sonradan haberdar olduğunu sunan şikayetli avukatın aynı gazeteye tekzip göndermediği görüldüğünden gazetede yer alan ailenizin ve işyerinizin hukuk danışmanı Av. ... bundan böyle ... ile ilgili hukuksal uyumsuzluklarda sorunlarına çözüm yolları göstererek şeklindeki reklam yasağına aykırı ifadeler nedeniyle oluşan disiplin suçu sabittir." (26.12.2003 T. E.2002/317 K. 2003/432)

"Bankaları tüm ülkelerde temsil eden hukuk firmalarının yer aldığı bir kitapçıkta" ... Hukuk Bürosu'nun "Türkiye'nin en büyük hukuk bürolarından biri olduğu, menkul kıymetler ve finans alanında lider olduğu, en çok bankalar ve bankacılık alanındaki faaliyetleriyle tanındığı" ifadelerine yer verildiği anlaşılmıştır.

Şikayetli avukatın bilgisi ve isteği dışında böyle bir yayının yapıldığı yolundaki savunmasını doğrulayacak herhangi bir kanıt gösterilmediğinden, bu savunmaya itibar edilmemiştir. Şikayetli büro isminin bu yayından çıkartılması için girişimde bulunduğu yolunda bir savunma yapmamış ve delil de sunmamış olduğundan, savunma inandırıcı bulunmamıştır.

Avukatların kamuya sunduğu bilgilerde "bilgi verme hakkı"nı kullandığının kabul edilebilmesi için sunulan bilginin "doğru ve gerçek bilgi" olması, "verilmesinde gereklilik olanlarla sınırlı olması", "objektif sınırlar içinde ve-

¹² ".....Avukat,bilmem hangi hastalığın tedavisinde yeni bir usul keşfettiğini söyleyen bir hekim gibi reklam yapamaz,bir damlasıyla yüzdeki çilleri düşüreceğini söyleyen hazır ilaç satıcıları gibi ilan veremez.Bunlar yasak. Ne yapmalı? Gelen iş sahibinin işini çok iyi takip edip yaparsanız..iş sahipleri sizin için zahmetsiz,masrafsız reklam yaparlar...." (Av. Haydar Özkent, Genç Avukatlara Gizli konuşmalar, Adana Barosu Dergisi, Sayı 2007/1 s. 225-241)

rilmesi" ve "meslek ilkelerini ihlal etmemesi" zorunludur.

Şikayetlinin, kitapta büro için kullanılan İngilizce "Large" sözcüğünün nitelik değil nicelik ifade ettiği, "nesneler" için kullanıldığı, büronun mekânı (m2) ve çalışanların adedi gibi nesnel büyüklüğünü ifade ettiğine ilişkin açıklaması doğru olmakla birlikte, bir avukatlık bürosunun nesnel büyüklüğünü ifade eden bilgilerin yayınlanması da Avukatlık Kanunu'nun 55. ve TBB Meslek Kuralları'nın 7.maddesine aykırı olan eylemi "Reklam Yasağı" kapsamına girdiğinden "disiplin suçu" oluşturmaktadır." (06.06.2003 T. E.2003/62 K.2003/167)

"Dosya içindeki iş rehberinde "Türk Hukuku Avukatı T. Ö., Türk Hukuku ve Türkiye ile ilgili sorunlar için boşanma, evlenme, tanıma ve tenfiz, miras, alacak, tazminat, icra takibi, gayrimenkul işlemleri" ibaresine yer verilmiş, bu ilanun alt kısmında ise adres, telefon ve fax numaraları bildirilmiştir. Bu iş rehberinin Berlin şehrinde yayınlandığı ve dağıtıldığı anlaşılmaktadır. Avukatların iş elde etmek için reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları yasaktır.

Avukatlar adres değişikliğinde, büro açılışında veya telefon rehberinde ayırt edici herhangi bir ifade, sembol, işaret kullanmadan yalnız adı, soyadı, büro adresi, telefon ve fax numaralarını yayınlatabilirler. Avukat salt ün kazandırmaya yönelik her türlü gereksiz davranıştan titizlikle kaçınmalıdır. Şikayetli avukatın eylemi Avukatlık Kanunu'nun 55/2 maddesi ile TBB Meslek Kuralları'nın 7. maddesine ve reklam yasağı yönetmeliğine aykırıdır." (23.01.2004 T. E. 2003/357 K. 2004/20)

"Şikayetli, gazetede yayınlanan ve hukuk bürosuna ait telefon, fax ve e-mail adresinin de bulunduğu "Endüstri Holding ve Konya'daki diğer holdinglerin hissedarlarına, Holdinglerdeki ve Sermaye Piyasaları Kurulun'daki haklarınızı koruyabilmeniz, alacaklarınızı tahsil edebilmemiz için hukuk büromuzu arayınız" metni ile yayınlanan ilanın reklam ve iş temini amacıyla ve bilgisi içinde yayınlanmadığını, kamu görevi olan avukatlığı yaparken vatandaşlara yardımcı olmak ve Holdinglerle ilgili olarak halkı aydınlatmak gibi bir görevinin de bulunduğunu ve bu nedenle suçsuz olduğunu savunmuştur.

Gazetede ilan şeklinde yayınlanan hususların şikayetlinin bilgisi dışında yayınlandığı savunmasına itibar olanağı bulunmamaktadır. Avukatın toplumsal konularda bilgi ve görüşlerini topluma aktarmasında sosyal fayda vardır. Ancak bu fayda hiçbir zaman kötüye kullanılmamalı ve iş temini

amacına yönelik bir bahane olarak gösterilmemelidir. İlan metni göz önünde bulundurulduğunda salt iş temini amacına yönelik olduğu açıktır. Bu nedenlerle eylem disiplin suçu oluşturmaktadır." (10.04.2004 T. E. 2004/19 K. 2004/112)

"Avukat mesleğinin yerine getirilmesi ile doğrudan ilgili bulunan Avukatlık Kanunu TBB meslek kuralları ve yasa uyarınca çıkarılmış olan yönetmelikleri iyi bilmek, özümsemek ve bu alanda yapılacak değişikliklerde tüm olanaklarını kullanarak izlemek zorundadır. Bu nedenle reklam yasağı yönetmeliğinin uygulanması için baronun kendilerine uyarıda bulunmasını beklemeden gereğini yerine getirmelidirler." (11.6.2004 T. E.2004/122 K. 2004/211)

"Taşınmazın kamulaştırma işlemlerinin tamamlandığını, evrak gönderme aşamasına geldiğini, bu işlerin özellik taşıyan işler olup kesinkes bir avukat eliyle takibinin gerektiğini, aksi halde giderilmesi mümkün olmayan zararlarla karşılaşabileceğini, bunları görüşmek ve avukat olarak yardımcı olmak istediğini belirten mektup göndermesi reklam yasağına aykırı eylemdir." (1.2.1992 T. E.1991/95 K.1992/8)¹³

Danıştay Kararı

"Olayda, davacının vekili olduğu firmaya ait bir ürün hakkında medyada açıklama yapması ve bu konudaki ilanın altına avukat unvanıyla imza atması, reklam niteliği taşıdığından, Avukatlık Kanununun 55. ve Meslek Kurallarının 7. maddesinde öngörülen uyulması zorunlu kurallara aykırı olan bu eylemi nedeniyle oluşturulan işlemde mevzuata aykırılık görülmemiştir." (Danıştay 8. Daire T. 19.4.2005 E. 2004/2155 K. 2005/1841)¹⁴

"Avukat olan davacının kartvizitinde "yalnız Danıştay ve Yargıtay (Temyiz Mahkemesindeki) davaların duruşmalarına girilir" ibaresinin yazılı olduğu davacının bu kartviziti kullandığı ve dağıttığı nedeniyle Avukatlık Kanununun 55 ve Meslek kurallarının 7 ve 8. maddelerinde düzenlenen reklam yasağı ile iş edinmeye ilişkin her türlü davranıştan kaçınılmalı vurgulayan hükümlere aykırı hareket ettiği için Ankara Barosu Disiplin Kurulunca verilen disiplin cezası kararının iptali için idare mahkemesinde dava açabilmek için öncelikle bu karara karşı Türkiye Barolar Birliği Disiplin Kuruluna iti-

¹³ TBB Dergisi, Sayı 1992/1 s. 99

¹⁴ Danıştay Dergisi, Sayı 110.

raz edilmesi ve karar buradan geçip kesinleştikten sonra idari yargı yoluna başvurulması gerekir.” (Danıştay 8. Daire T. 19.2.1997 E. 1995/1883 K. 1997/579)¹⁵

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi kararı

Casada Coca/İspanya davasında verdiği kararda; “Avukatlığa yeni başlayan başvurunun yerel gazetelere verdiği ilanlar ve şirketlere kendileri için avukatlık yapabileceğine dair gönderdiği yazılar nedeniyle Baro tarafından başvuru avukata verilen disiplin cezasının İnsan hakları Avrupa Sözleşmesi’nin 10. maddesindeki düşünceyi açıklama hakkının ihlali anlamına gelmediğine karar vermiştir. Ayrıca disiplin cezalarının yönetmelik ile de düzenlenebileceğine karar vermiştir.” (başvuru no: 15450/89 karar tarihi:24.02.1994 -Seri:A,No:285-A)¹⁶

2- Meslek Kuralı m. 8

*Avukat kendine iş sağlama niteliğindeki her davranıştan çekinir.*¹⁷

3- Meslek Kuralı m. 9

Avukat, kanunen bulunduğu başkaca mevki ve olanaklarının mesleki çalışmalarına etkili olmamasına dikkat eder.

Avukat mesleki çalışma dışında kişisel anlaşmazlıklarda avu-

¹⁵ Danıştay Dergisi, Sayı 94.

¹⁶ Terazi Hukuk Dergisi, Sayı 2007/7, s. 7-31.

¹⁷ Avukatlık Kanunu

Reklam Yasağı

Madde 55 - Avukatların iş elde etmek için, reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları ve özellikle tabelâlarında ve basılı kâğıtlarında avukat unvanı ile akademik unvanlarından başka sıfat kullanmaları yasaktır. Bu yasak, ortak avukatlık bürosu ve avukatlık ortaklığı hakkında da uygulanır.

Yukarıdaki yasaklara ilişkin esaslar Türkiye Barolar Birliğince düzenlenecek yönetmelikle belirlenir.

Avukata Çıkar Karşılığında İş Getirme

Madde 48 - Avukat veya iş sahibi tarafından vadolunan veya verilen bir ücret yahut da herhangi bir çıkar karşılığında avukata iş getirmeye aracılık edenler ve aracı kullanan avukatlar altı aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Bu eylemi yapanlar memur iseler, verilecek hapis cezası bir yıldan aşağı olamaz.

katlık sıfatının özelliklerinden yararlanamaz.

TBB Disiplin Kurulu Kararları ;

“Avukatın kendisine iş sağlamak amacıyla iş verebilecek kişilere mektup yazıp görüşmeye çağırması yasaya aykırı ve avukata duyulması gereken güveni sarsıcı bir davranıştır.” (19.12.1987 T. E.1987/62 K.1987/67)¹⁸

“Avukatların iş elde etmek için, reklam sayılabilecek her türlü teşebbüs ve harekette bulunmaları yasaktır. Avukat kendisine iş sağlama niteliğindeki her türlü davranıştan çekinmelidir.” (1.2. 1992 T. E.1992/ 95 K. 1992/8)¹⁹

“Avukat, yasal propaganda süresi içinde avukat ünvanı ile siyasal amaçlı tanıtım yapmakla serbest olmakla birlikte henüz süre başlamadan ve aday olduğu da belirtilmeden ünvanını kullanarak kendine ün kazandırmaya yönelik davranışlardan kaçınmak zorundadır.” (5.2.1994 T. E.1994/8 K.1994/10)²⁰

“Köye gittiğini inkar etmeyen avukat davet üzerine ve ücret karşılığında Avukatlık Kanununun 51/2 maddesi anlamında çağrıya uyduğunu sunmuş ise de yasanın 51/2.maddesi sadece “danışma” ile ilgili olup kamulaştırma davaları almak için köylere gitme eylemini kapsamaz dava toplamak için köye yapılan gezi meslek kurallarının 8.maddesine aykırıdır.” (22.12.2001 T. E. 2001/162 K. 2001/238)

“Bilirkişilik yapan bir avukatın raporunu “Avukat sıfatını da kullanarak imzalamasında herhangi bir sakınca bulunmamakta ise de antetli kağıdın kullanılması mutad olmadığı gibi gerekli de değildir. Bilirkişi raporunda büro adresinin büro ve cep telefonlarının yer verildiği antetli kağıtların kullanılması ün kazanmaya ve iş elde etmeye yönelik naklen amaçlı bir davranış niteliğinde olduğundan Avukatlık Kanununun 55.maddesi ile Meslek Kurallarının 7. ve 8. maddelerine aykırıdır.” (11.6.2002 T. E.2002/60 K. 2002/188)

“Şikayetli avukatın diğer meslektaşlarına üstünlük sağlamak amacıyla “yüksek nitelikli hukuki hizmet sunmak en iyi hukuki hizmeti sunmak uluslar arası baroya kayıtlı avukatlar ile hukuki hizmet sunmak” gibi ifadeler kullanarak İnternette web sayfası açması ve kendilerine göre üstün hizmet verdikleri

¹⁸ Ankara Barosu Dergisi, Sayı 1988/1 s. 68.

¹⁹ TBB Dergisi, Sayı 1992/7 s. 99.

²⁰ TBB Dergisi, Sayı 1994/2 s. 264.

birçok uzmanlık alanlarını sıralaması bilgi verme amacıyla çok reklam niteliğinde olup ve kuruluşları etkileyerek iş edinmeye yöneliktir.” (13.12.2002 T. E.2002/244 K. 2002/372)

“Dosyada mevcut ... tarihli mektup içeriğinden Şikayetli Avukat tarafından emeklilerle ilgili bilgilerin her nasılsa elde edildiği ve bu kişilere sadece harç, bilirkişi ve posta giderleri dışında herhangi bir ücret istenmeksizin örnek kararlar da olduğu belirtilmek suretiyle dava açılabilceği ve bu davanın kazanılacağına bildirildiği görülmektedir.

Şikayetli Avukat, açacağı davalarda peşin ücret dahi almayacağını bildirmiş, kendisine iş temini amacıyla hareket etmiştir.” (19.03.2004 T. E. 2003/413 K. 2004/83)

“Tek çalışan Avukatın, “Hukuk Bürosu” şeklinde tabela asıp çalışması, hem Avukatlık Kanununun 44/A maddesine aykırılık olup, hem de kendisine haksız iş temin etmeye ve meslektaşlar arasında haksız rekabete yol açacağından disiplin suçudur.” (22.10.2004 T.E.2004/175 K. 2004/321)

4. Meslek Kuralı m. 12

Avukat, bürosunun görevin vakarına uygun biçimde tutulmasına çaba gösterir.²¹

²¹ **Avukatlık Kanunu**

Büro Edinme Zorunluluğu

Madde 43 - Her avukat, lehvaya yazıldığı tarihten itibaren üç ay içinde baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Büronun niteliklerini barolar belirtir.

Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz. Birlikte çalışan avukatlar ayrı büro edinemezler. Avukatlık ortaklığı yurt içinde şube açamaz. (...) Bürosunu veya konutunu değiştiren avukat yenilerinin adreslerini bir hafta içinde baroya bildirmek zorundadır.

TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Madde 4- Mesleki faaliyetlerin yürütüldüğü büro; bu amaca elverişli ve mesleğin saygınlığına yaraşır nitelikte olmalıdır.

“... Müvekkil yazıhanenize girerken bir kahvehaneye, bir sinemaya girer gibi girmemelidir;hele bir sigara veya kahve içmek,dedikodu ve boşboğazlık etmek için hiç gelmemelidir.Ona his ettirmelisiniz ki yazıhanenizde yalnız iş konuşulur. Davaya,hukuka dair görüşülür ve her yardıma bir karşılık beklenir.Hatta yazıhanenizin dışında dahi onlara bu hissi veriniz. Hülasa, iş sahipleriyle can ciğer, sıkı fıkı,teklifsiz olmayanız.Teklifsizlik,meslek haysiyetinizi kırar,iş sahiplerine kendinizi oyuncak eder ve sizi bedava çalıştırır... İş sahibi, avukat yazıhanesine karanlıkta ışık, hastalıkta derman arar gibi girmeli,avukatı ilim ve ahlak bakımından olduğu gibi dünyalık bakımından dahi hiç kimseye muhtaç olmayan,müstakil,üstün bir

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“1136 sayılı Kanunun 43/2. maddesi uyarınca avukatın ancak bir bürosu olması gerektiğinden iki ayrı yerde yazıhane açması mümkün olmadığı gibi iki ayrı yerde tabela bulundurması olanağı da yoktur.” (3.10.1976 -660/16)

“Avukatın çalışma yerini değiştirmesi ve kaydını başka bir baroya nakletme, üstlendiği işi takip etmemesi için haklı bir neden oluşturmaz.” (12.5.1990 T. E.1990/26 K.1990/41)²²

“Her avukat, levhaya yazıldığı baro bölgesinde bir büro kurmak zorundadır. Bir avukatın birden fazla bürosu olamaz.” (19.12.1992 T. E.1992/ 94 K.1992/102-16.02.2002 T. E.2001/200 K.2002/34) “Birlikte çalışan avukatlar ayrı ayrı büro edinemezler.” (14.12.1991 T. E.1991/85 K.1991/87)²³

“Avukatlık ortaklıklarında tek bir büro olması zorunludur. Bu nedenle il merkezinde çalışan avukatın ayrıca ilçede de bürosunun veya irtibat yerinin bulunması disiplin suçudur.” (14.12.1991 T. E. 1991/85 K.1991/87-16.02.2002 T. E.2001/200 K.2002/34)²⁴

5. Meslek Kuralı m. 40

Avukat kesin olarak zorunlu bulunmadıkça müvekkili adına açıklamada bulunamaz. Açıklamalarda adaletle etkili olmak amacı güdülemez.²⁵

vaziyette görmelidir...” (Av. Haydar Özkent, Genç Avukatlara Gizli konuşmalar, Adana Barosu Dergisi, Sayı 2007/1 s. 225-241)

²² Antalya Barosu Dergisi, Sayı 1991/6

²³ TBB Dergisi, Sayı 1992/2 s. 256

²⁴ TBB Dergisi, Sayı 2002/1 s. 169

²⁵ TBB Reklam Yasağı Yönetmeliği

Medya İlişkileri

Madde 8- Bu Yönetmelik kapsamında olanlar; (...)

b) Yaşamları, kazançları, mesleki faaliyeti hakkında “reklam niteliğinde” yayınlarda bulunamaz, halen ya da eskiden takip ettiği, devam eden veya sonuçlanmış bir dava hakkında; dava ile özdeşleşip tarafların sözcüsü gibi hareket edemez, davanın hukuki boyutları içinde kalmak kaydıyla ve zorunlu haller dışında yazılı, işitsel ve görsel iletişim araçlarına ve internet’e görüntü, bilgi, demec veremez, açıklama yapamazlar,

c) Yazılı, işitsel ve görsel iletişim araçlarında ve internet’te röportaj, sohbet, konuşma, tartışma ve benzeri programlara katıldıklarında; reklam sayılabilecek her türlü davranıştan, avukatlık mesleğini zedeleyici her türlü açıklamadan kaçınmak

TBB Disiplin Kurulu Kararları

“Hangi amaçla yapılırsa yapılsın avukatın basın organlarında sık sık resimlerinin ve beyanlarının çıkması suretiyle bir kampanyayı sürdürmesi, halkla geniş ölçüde tanıtımını ve reklamını da sağlayacağından Yasaya ve Meslek Kurallarına aykırıdır.” (27.1.1990 T. E.1989/101 K.1990/2)²⁶

“Kovuşturma konusu basın açıklamasının içeriği yönünden bir zorunluluktan kaynaklanmadığı ve taraflar arasındaki anlaşmazlığın salt hukuki yönü ile de olmadığı saptandığından söz konusu eylemin meslek kurallarının 40. maddelerine aykırıdır.” (23-24.11.2001 T. E. 2001/139 K. 2001/194)

“Meslek Kurallarının 40. maddesi hükmü avukatın müvekkili adına basına açıklama yapmasını kesin olarak zorunlu bulunması ve adalete etkili olmak amacının güdülmememesi koşullarına bağlanmış ve sınırlandırılmıştır.” (13.4.2002 T. E. 2001/293 K. 2002/106)

“Kesin olarak zorunlu bulunma hali 40. maddenin ön koşuludur. Bu koşul oluşmadıkça avukat müvekkili adına basına açıklama yapmamalıdır.” (21.2.2003 T. E.2002/318 K. 2003/55)

İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararı

Schöpfer/İsviçre davasında verdiği kararda; *“Müvekkillerinden birinin tutukluluğu hakkındaki gözlemlerini basına açıklamaktan dolayı Baro tarafından başvuru avukata verilen disiplin cezasının İnsan hakları Avrupa Sözleşmesinin 10.maddesindeki düşünceyi açıklama hakkının ihlali anlamına gelmediğine karar vermiştir.” (Başvuru no:25405/94 karar tarihi:20.05.1998-Reports 1998/III)²⁷*

zorundadırlar, (...)

e) Gerek mahkemede temsil görevini yerine getirirken, gerek yazılı, işitsel ve görsel iletişim araçları ve internet ile ilişkisinde kendisini veya üzerinde çalışmakta olduğu hukuki işi reklam olabilecek nitelikte ön plana çıkaramazlar.

²⁶ Ankara Barosu Dergisi, Sayı 1990/2; Av.Adil Giray Çelik, Avukatların Müvekkilleri adına Medyaya Demeç Vermeleri veya olayla ilgili açıklama yapmaları, TBB Dergisi, Sayı 2000/2 395-398

²⁷ Terazi Hukuk Dergisi, Mart 2007 sayı 7 s.7-31